

Sygn. akt II UK 256/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku E. N.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację E. N. od wyroku z dnia 26 marca 2015 r., którym Sąd Okręgowy w T. oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 31 marca 2014 r. odmawiającej prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: 1) naruszenie przepisów postępowania, tj.: a) art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd odwoławczy za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, co nastąpiło bez niezbędnych merytorycznych i wszechstronnych rozważań, przez co nie doszło do realizacji funkcji kontrolnej postępowania apelacyjnego; b) art. 385 k.p.c. przez oddalenie apelacji, w sytuacji gdy była ona zasadna, gdyż powód spełnił wszystkie przesłanki

przewidziane w art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna); 2) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: a) art. 55 ustawy emerytalnej przez jego niewłaściwą wykładnię; b) niezastosowanie art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy, gdyż w konsekwencji niewłaściwej wykładni art. 55 ustawy emerytalnej doszło do wadliwego przyjęcia, że wnioskodawca nie spełnił wszystkich przewidzianych w tym przepisie przesłanek.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszej kolejności potrzebą wykładni art. 55 ustawy emerytalnej z uwagi na rysujące się na jego tle poważne wątpliwości wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów (z jednej strony - wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 kwietnia 2015 r., III AUa 2042/14, w którym stwierdzono, że nie znajduje oparcia w art. 55 ustawy emerytalnej stanowisko, jakoby warunkiem ustalenia wysokości emerytury na podstawie tego przepisu jest nieprzerwane pozostawanie w ubezpieczeniu aż do dnia złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 tej ustawy, włącznie oraz z drugiej strony - wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 lipca 2013 r., III AUa 2125/12, w którym zajęto stanowisko, że gdyby w 1999 r. prawo do emerytury nabył 65-letni mężczyzna, to aby mógł skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 55 ustawy emerytalnej, musiałby jeszcze pozostawać w zatrudnieniu do końca 2008 r., tj. przez 10 lat).

W dalszej kolejności skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: 1) jak długo ubezpieczony, spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, powinien kontynuować ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego, by móc skorzystać z możliwości obliczenia emerytury na podstawie art. 26 tej ustawy; 2) w jakim terminie ubezpieczony, spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, kontynuujący ubezpieczenia emerytalne i

rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego, powinien złożyć wniosek o przyznanie emerytury, by móc skorzystać z możliwości obliczenia emerytury na podstawie art. 26 tej ustawy; 3) jakim wymaganiom powinien odpowiadać wniosek o przyznanie emerytury, o którym mowa w art. 55 ustawy emerytalnej oraz czy dla osiągnięcia skutków przewidzianych w tym przepisie wystarczającym jest, by ubezpieczony (który posiadał uprzednio ustalone prawo do emerytury) wniósł o przeliczenie świadczeń emerytalnych z uwzględnieniem okresu ubezpieczenia, który miał miejsce po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Z kolei zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wypełnienie obowiązku przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie zagadnienie prawne lub potrzebę wykładni przepisów prawnych nie może być zastąpione przez ograniczenie się do sformułowania samego pytania (jak czyni to skarżący), ale konieczne jest przeprowadzenie pogłębionego wyводу prawnego w zakresie wykazania, jak przepisy konstruujące to zagadnienie powinny być rozumiane (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, LEX nr 1212045; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 130/11, LEX nr 1215258; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, LEX nr 1486974). Takiego wyvodu prawnego skarżący nie przeprowadza, a rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Niezależnie od tego, formułowane przez skarżącego wątpliwości znalazły rozstrzygnięcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że w art. 55 ustawy emerytalnej nie chodzi o przeliczenie emerytury, ale o przyznanie emerytury nabytej na podstawie art. 27 tej ustawy, a realizowanej dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r. W konsekwencji, obliczenie emerytury na zasadach wynikających z art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej możliwe jest tylko w razie kontynuowania po zakończeniu wieku emerytalnego ubezpieczenia rozpoczętego przed ukończeniem tego wieku, tj. podlegania ubezpieczeniom społecznym w sposób ciągły do czasu zgłoszenia pierwszego wniosku o emeryturę nie wcześniej niż po dniu 31 grudnia 2008 r. (por. wyroki z dnia 20 września 2017 r., I UK 339/16, LEX nr 2390759 oraz z dnia 3 października 2017 r., II UK 429/16, LEX nr 2390729 i powołane w nich orzeczenia).

Z ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku wynika, że skarżący po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego nie kontynuował ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz nie złożył wniosku o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

r.g.